

WOORD, KLANK & BEELD

CD JAZZ

Pianomuziek Gershwin

De jong gestorven Amerikaanse componist George Gershwin (eigenlijk Jacob Gershowitz, 1898-1937) was een rasmuzikant. Misschien omdat hij slechts betrekkelijk korte tijd muziek kon studeren, raakte zijn hoofd nooit volgepropt met ingewikkelde muziektheorieën. Tewerkgesteld in de schoot van de beroemde Tin Pan Alley, in New York gevestigde muziekproducers en liedjesschrijvers, werd hij dagelijks in de praktijk zelf bijgeschoold. Hij was amper twintig, en hij schreef al songs zoals het door de 'jazzsinger' Al Jolson wereldberoemd gemaakte Swanee. Met Jolson zitten we al meteen bij het typische kenmerk van Gershwins composities die een brug slaan tussen de spontane jazz, die de muzikschrijver om zich heen hoorde, en het klasieke componeerwerk. Zeker toen Gershwin in 1924 zijn *Rhapsody in Blue* voor piano en jaz-

zorkest in de concertzaal uitbracht, werd de symfonische jazz met zijn nieuwe ritmes en het beruchte glissando van de klarinet een feit. Het is geschreven als een rapsodie en zou ontstaan zijn toen Gershwin vijf weken voor de première in de trein naar Boston zat en geïnspireerd werd door de geluiden van de trein, het staal en de rails. Op 3 december 1925 ging het werk in première in Carnegie Hall. Kenners als de componist Sergej Rachmaninov en de violist Jascha Heifetz waren aanwezig. Ook het pianoconcert stamt uit diezelfde flamboyante periode van Gershwins al te korte carrière. Grote bekendheid genieten, naast deze werken, ook zijn vele liederen, waarvan een aantal groot succes oogstte, toen ze werden vertolkt door Ella Fitzgerald en Lewis Armstrong. Het Dallas Symphony Orchestra speelt Gershwins symfonische jazz gevoelig en bovendien met voldoende *schwung* om de illusie van een jazzorkest niet geheel te laten vervliegen. (JC)

George Gershwin, *Complete Music for Piano and Orchestra*, Bridge 9252 (distributie Coda), 21,70 euro.

CD KLASSIEK

Gitaarmuziek Mauro Giuliani

Gitaarmuziek van Mauro Giuliani (1781-1829) is een vaste waarde in het klassieke repertoire voor dit instrument. We kenden al de gedegen uitvoering door de Vlaamse Rafaëla Smits, maar ook de versie van Edoardo Catemario mag er zijn. Hij wordt voor Giuliani's derde gitaarconcert overigens perfect gesecondeerd door het orkest van de Wiener Akademie onder leiding van Martin Haselböck. Het was ook in het Wenen van het begin van de negentiende eeuw dat de Italiaanse componist zijn grootste triomfen vierde. Hij knoopte er vriendschapsbanden aan met Hummel en Beethoven, en gooide met zijn drie gitaarconcerten de poorten van de schouwburg wijd open voor de gitaar, die

voordien meestal slechts in een intiemere kring werd ingezet. Het derde gitaarconcert op deze cd is overigens echt avant-gardistisch. Giuliani koos resoluut voor een grote orkestbezetting en van de weermomstuit zat hij opgezadeld met een probleem: hoe zou de zachte klank van de gitaar standhouden tegen al dat orkestgeweld? Inventief als hij was, koos hij voor een kleinere, maar hoger gestemde gitaar. Deze terzinengitaar produceert een briljant geluid en klaarde de klus voortreffelijk.

De Napolitaanse gitarist Catemario won in 1991 de prestigieuze prijs Andres Segovia en bespeelt hier een historisch instrument van de fameuze Franse instrumentenbouwer Joseph Pons. (JC)

Mauro Giuliani, *Concerto Number 3 for Guitar. Gran Quintetto for Guitar and Strings. Variations for Guitar and String Quartet*, door Edoardo Catemario (gitaar) en de Wiener Akademie onder leiding van Martin Haselböck, superaudio cd, Arts (distributie Laval), SACD 47689-8, 20,40 euro.

BOEK KUNST

Eigenzinnige stilte Armand Demeulemeester

In de kloostergangen van de Sint-Sixtusabdij in West-vleteren hing – want tijdens de verbouwingen is het kunstwerk op reis doorheen Vlaanderen – een prachtig kunstwerk, De kruisweg van de stilte. Deze Via crucis is een expressionistisch werk van de hand van Armand Demeulemeester. Het wil aanzetten tot mediteren en laat de monniken in een trieste stoet meestappen langs de verschillende staties van het lijdensverhaal. Dit

boek helpt daarbij. Nu kunt u ook meekijken, want dit kunstwerk in twaalf staties prijkt van palmzondag 28 maart tot 31 augustus in de Gentse Sint-Baafskathedraal.

Het boek is meer dan een catalogus bij de tentoonstelling. Het zoekt naar antwoorden op vragen zoals: Wat roept dit bijzondere kunstwerk op? Niet enkel antwoorden voor de monniken die het dagelijks inspireert, maar ook voor gelovigen en agnosten, voor jong en oud, voor mannen en vrouwen, voor filosoof of huisvrouw? Twaalf verschillende stemmen van onder meer abt van Westvleteren Manu Van Hecke, filosoof Herman De Dijn, auteur Bart Demyttenaere, pastoraal medewerker in een ziekenhuis en vrijwilliger in gevangenissen Jan De Cock en zanger-kunstenaar Willem Vermandere. Ieder geeft zijn kijk, telkens over een andere statie in deze kruisweg, vanuit zijn levensvisie. Wat maakt het beeld bij hen los? Hoe past het in hun persoonlijke levensverhaal? Strookt het met hun visie over

God, over de wereld en hun naasten?

Twaalf 'eigen-zin-nige' en authentieke visies op het lijden van Christus in beeld gebracht door Armand Demeulemeester die in dit boek ook met zijn woorden kijkt naar zijn twaalf staties. Kortom, verschillende visies op lijden door de ogen van mensen die onze blik kunnen verruimen. (TH)

Armand Demeulemeester, *De kruisweg van de stilte. Eigen-zin-nig*, Davidsfonds, Leuven, 2009, 72 blz., 24,95 euro, ISBN 978 90 5826 590 6.

BOEK SPIRITUALITEIT

Mystiek en psychologie Francis De Groot

De voorbije tientallen jaren maakte de psychologie grote opgang, niet enkel in de gezond-

heidszorg, welzijnssector of de bedrijfswereld, maar ook in de religieuze wereld. Tegelijk ontwikkelde zich een hernieuwde belangstelling voor het mystieke. Dit boek, van de hand van psycholoog Francis De Groot, in dienst bij de broeders alexianen in Boechout, wil psychologische inzichten rijmen met de christelijke mystiek. De auteur toont hoe onze grote mystici een diepe wijsheid meedroegen.

Francis De Groot waarschuwt zelf: „Dit is geen boek dat men snel tussendoor kan lezen. Op die manier gaat veel verloren. Het best is eraan te beginnen als je wat tijd hebt om alles rustig te laten doordringen. Het is immers geen theoretisch werk, maar een boek over ervaringen.” Het weze dus duidelijk: dit is geen handleiding

om even gauw tot mystieke ervaring te komen. (EDS)

Francis De Groot, *Van Zelf tot Mystiek. Een ontmoeting tussen psychologie en spiritualiteit*, Altiora, Averbode, 2009, 95 blz., 16,50 euro, ISBN 978 90 317 2619 6.

BOEK ACHTERGROND

Geloven en opvoeden Piet Raes

De titel van dit opmerkelijke, hoogst intelligente, vorig jaar verschenen boek is wat misleidend. Geloven in katholiek onderwijs lijkt een pleidooi in te houden voor een bepaalde vorm van onderwijs, maar de inhoud is oneindig veel breder. Zodanig zelfs, dat iedereen het eigenlijk moet lezen die zich verstandelijk verdiept in de grondslagen van het geloof en hoe dat vandaag in onze wereld (opnieuw) wortel kan schieten.

De auteur, doctor in de filosofie en een tijdlang stafmedewerker van het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO), vergast ons op een heuse apologie, een verdedigingsrede als het ware. Hij graaft daarvoor in de lectuur van recente filosofen, en dat maakt dit boek bepaald geen makkelijke kost. Zo heeft Piet Raes een bijzondere aandacht voor de paradoxen die in het evangelie zijn te vinden. Een voorbeeld? „Wie zich klein maakt als een kind, zal de grootste zijn in het Rijk der hemelen” Matteüs 19, 30.

Het zijn deze stellingnamen die oproepen om getuigenis af te leggen. Pas in de laatste bladzijden van dit lange essay schakelt Piet Raes opnieuw over naar de wereld van het onderwijs. Katholieke school betekent voor hem drie dingen. „Ten eerste, een katholieke school die opvoedt en onderwijst in christelijk perspectief, laat een wereld zien zoals de christelijke liefde die bewoonbaar maakt, namelijk in het teken van bevrijding en verzoening. Ten tweede, een katholieke school biedt jongeren ervaringen aan waardoor ze kunnen aarden in die wereld. Ten derde, een katholieke

school steunt op mensen die in hun doen en laten die wereld van bevrijding en verzoening voorleven.” (EDS)

Piet Raes, *Geloven in katholiek onderwijs. Over opvoeden en onderwijzen in christelijk perspectief*, Pelckmans, Kapellen, 2009, 143 blz., 14,50 euro, ISBN 978 90 289 5318 5.